Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003981

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-10-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Толстікова Катерина Ігорівна
2. Kateryna Tolstikova

Кваліфікація: 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-8267-9000

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 228

Назва наукової спеціальності: Педіатрія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.10 Педіатрія

Дата захисту: 09-12-2025

Спеціальність за освітою: 228 Педіатрія

Місце роботи здобувача: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 253

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.47

Тема дисертації:

1. Клініко-лабораторна оцінка ризику формування харчової алергії у дітей раннього віку на BLW прикормі

2. Clinical and Laboratory Assessment of the Risk of Developing Food Allergy in Young Children on Baby-Led Weaning (BLW)

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена оптимізації харчового раціону дітей груп ризику формування харчової алергії на підставі аналізу показників фізичного розвитку, рівнів мікронутрієнтів, загального білку, алергічного статусу у різних групах дітей грудного та раннього віку, які знаходяться на альтернативному прикормі. Відповідно до доповіді президента European Academy of Paediatrics (EAP) Бернгольда Колецько, представлено на конгресі PRIME PEDIATRICS-2025 у Львові: «Прикорм – це не лише про їжу, це про стосунки, довіру, розвиток і здоров’я на все життя». У XXI столітті змінились погляди щодо методів введення малюку твердої їжі у вигляді прикорму. З початку 2000-х років з’являється і набирає популярності альтернативний метод введення прикорму, який часто називають «відлученням під керівництвом дитини» (анг. Baby Led Weaning, BLW). Дослідження недоліків і переваг BLW прикорму, особливо щодо впливу на ріст

і розвиток дитини, а також засвоєння нею достатньої вікової кількості макро- і мікронутриєнтів є предметом чисельних дискусій. Залишаються відкритими і питання щодо впливу видів прикорму на формування харчової алергії (ХА). Метою даного дослідження було комплексно оцінити рівні харчової сенсибілізації, стан фізичного розвитку та особливості засвоєння мікроелементів і білка у дітей раннього віку, що перебувають на BLW-прикормі, з подальшим науковим обґрунтуванням і впровадженням рекомендацій щодо оптимізації харчування дітей різних груп ризику формування харчової алергії. 3 На підставі розробленої нами анкети вперше в країні проведене опитування серед 545 українських матерів і з них проаналізовано 502 анкет. Виявлено, що найбільша частка сучасних матерів були прихильниками BLW прикорму – 204 (40,6%) осіб, 186 (37,0%) дотримувались традиційного вигодовування з ложки, а 112 (22,3%) використовували змішаний вид прикорму. У 82,5% випадках інформацію про BLW прикорм матері отримували самостійно після ознайомлення зі спеціальною літературою (книги, інтернет – джерела), значно рідше після рекомендації лікаря (8,60%) чи оточення (8,90%). Встановлено, що їжу у формі безпечної подачі пропонували немовлятам більшість матерів (98,0%), які обрали BLW, і лише 1,50% пропонували дорослу їжу в довільній подачі із сімейного столу. Характерними особливостями українських матерів, які дотримувались BLW були нормостенічний конституційний тип (80,4%), вища освіта (91,7%), мешканки міст (85,8%) і більше половини (65,7%) перебували у декретній відпустці по догляду за дитиною. Найчастіше у сім'ях, де пропагували BLW, дитина була першою (75,5%). Залежно від методу прикорму респондентки були розділені на 3 групи: 1-а група – застосовували у своїх дітей BLW прикорм (204 особи), 2-а група – традиційне вигодовування (186 осіб), 3-я група – змішаний тип вигодовування (112 осіб). З метою аналізу анамнестичних даних та оцінки лабораторних та загальних показників фізичного розвитку дітей на різних видах прикорму було обстежено 100 дітей, які були поділені на три групи залежно від виду прикорму: діти, яким застосовували BLW прикорм (40 осіб); діти, яким використовували традиційне вигодовування (30 осіб); діти, яким використовували змішаний тип вигодовування (30 осіб). Порівняльний аналіз відомостей про дітей показав, що загалом дані при народженні були подібними в трьох групах: народилися доношеними (95,9 %) і більшою мірою шляхом самостійних пологів (70,9 %), із середньою масою тіла (3384 ± 501 г), довжиною (53,6 ± 4,17 см), 87,2 % дітей до введення прикорму перебували винятково на грудному вигодовуванні. Тривалість грудного вигодовування була вірогідно меншою у 2-й групі дітей на традиційному виді прикорму порівняно з 1-ю (p = 0,0004) і 3-ю групами дітей (p = 0,0001), вік введення прикорму в 2-й групі дослідження був вірогідно меншим порівняно з 1-ю (p = 4 0,0005) і 3-ю (p = 0,0003) групами. Серед негативних явищ зригування частіше (40,9 %, p = 0,012) виявлялося серед дітей на традиційному виді прикорму, а удавлення від потрапляння їжі в дихальні шляхи – у дітей на BLW прикормі (11,8 %, p = 0,043). За клінічними та анамнестичними даними оцінки атопії у досліджених немовлят 3- х груп різниці не виявлено, однак частіше (9,82%) відзначалися атопічні прояви в дітей, які отримували змішаний вид прикорму, подібно як й обтяжений сімейний атопічний анамнез (50,9%). Порівняльний аналіз фізичного і когнітивного розвитку дітей, гематологічних показників, кількості макро- та мікронутрієнтів після 6 місяців життя при введенні прикорму проводили у 3-х групах дітей: 1 група – діти, яким застосовували BLW прикорм (40 осіб); 2 група – діти, яким використовували традиційне вигодовування (30 осіб); 3 група – діти, яким використовували змішаний тип вигодовування (30 осіб).

2. The dissertation is devoted to the optimization of the dietary regimen for children at risk of developing food allergies based on the analysis of physical development indicators, levels of trace elements, total protein, and allergic status in different groups of infants and young children who are fed using the Baby-Led Weaning (BLW) method. "Complementary feeding is not just about food it's about relationships, trust, development, and lifelong health," said Berthold Koletzko, President of the European Academy of Paediatrics (EAP), at the PRIME PEDIATRICS 2025 Congress in Lviv. In the 21st century, perspectives on introducing solid foods to infants through complementary feeding have evolved. Since the early 2000s, an alternative method known as Baby-Led Weaning (BLW) has emerged and gained popularity. The potential advantages and drawbacks of BLW particularly its impact on child growth and development, as well as the intake of adequate age-appropriate macro- and micronutrients have become the subject of ongoing debate. Questions also remain open regarding how different types of complementary feeding influence the development of food allergies (FA). The aim of this study was to

comprehensively assess the levels of food sensitization, physical development status, and the characteristics of micronutrient and protein absorption in young children following the BLW (Baby-Led Weaning) approach, with subsequent scientific justification and implementation of recommendations for optimizing nutrition in children belonging to various risk groups for developing food allergies. 11 Based on a specially developed questionnaire, a survey was conducted among 545 Ukrainian mothers, and 502 informative responses were analyzed. It was found that the largest proportion of modern mothers preferred BLW feeding – 204 (40.6%), 186 (37.0%) followed traditional spoon-feeding, and 112 (22.3%) used a mixed type of complementary feeding. In 82.5% of cases, mothers obtained information about BLW independently through books and internet resources, and much less frequently through doctors' recommendations (8.60%) or their social circle (8.90%). It was established that the vast majority of mothers who chose BLW (98.0%) offered their infants food in a safe form, and only 1.5% offered adult food directly from the family table without modification. Typical features of Ukrainian mothers who practiced BLW were a normosthenic body type (80.4%), higher education (91.7%), urban residency (85.8%), and more than half (65.7%) were on maternity leave. In families practicing BLW, the child was most often the firstborn (75.5%). Depending on the method of complementary feeding, the respondents were divided into 3 groups: Group 1 – BLW feeding (204 participants), Group 2 – traditional spoon-feeding (186 participants), Group 3 – mixed feeding type (112 participants). For the purpose of analyzing anamnesis data and assessing laboratory parameters and overall physical development in children on different types of complementary feeding, 100 children were examined. The participants were divided into three groups according to the type of complementary feeding: children following a BLW (Baby-Led Weaning) approach (n = 40); children receiving traditional feeding (n = 30); and children receiving mixed feeding (n = 30). A comparative analysis of information about the children showed that birth data were generally similar across the three groups: most were born full-term (95.9%), predominantly via spontaneous delivery (70.9%), with average birth weight (3384±501 g) and length (53.6±4.17 cm); 87.2% of infants were exclusively breastfed before complementary feeding was introduced. The duration of breastfeeding was significantly shorter in the traditional feeding group compared to the BLW group (p=0.0004) and the mixed feeding group (p=0.0001). The age at which complementary feeding was introduced was significantly lower in the traditional feeding group compared to the BLW (p=0.0005) and mixed feeding groups (p=0.0003). Among adverse events, 12 regurgitation was more frequent (40.9%, p=0.012) in the traditional feeding group, while gagging/choking on food occurred more often in the BLW group (11.8%, p=0.043). Clinical and anamnesis-based assessments of atopy in infants in the three groups showed no significant differences overall, though atopic manifestations were more common (9.82%) in the mixed feeding group, along with a complicated family history of atopy (50.9%). A comparative analysis of physical and cognitive development, hematological parameters, and macro- and micronutrient levels after 6 months of complementary feeding was carried out in 3 groups: Group 1 – children fed with BLW (40 participants); Group 2 – traditional feeding (30 participants); Group 3 – mixed feeding (30 participants).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Таршина К.І., Шарікадзе О.В. Порівняльний аналіз показників мікронутрієнтів і білкового обміну у дітей на різних видах прикорму. Імунологія та Алергологія: наука і практика. 2024; 2: 38-46. DOI: https://doi.org/10.37321//immunology.2024.2-05 https://immunology.org.ua/index.php/journal/issue/view/18/2-2024-pdf Ключові слова: BLW-прикорм, залізодефіцитна анемія, мікронутрієнти, білковий обмін

- Таршина К.І., Шарікадзе О.В Дослідження поширеності BLW прикорму серед українських матерів із немовлятами після 6-місячного віку. Проблеми клінічної педіатрії. 2024; 1(63) : 8-13. DOI 10.24144 / 1998-6475.2024.63.8-13 https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cf26b088-314b-4cbc-a88f-114781bf6c29/content https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/67106. Ключові слова: : BLW прикорм, харчування, грудне вигодовування, грудний вік, анкетування
- Таршина К.І., Шарікадзе О.В., Зубченко С.О. Особливості введення прикорму серед українських немовлят після 6-ти місячного віку. Modern pediatrics. Ukraine 2024; 3(139) : 46-54. DOI:https://doi.org/10.15574/SP.2024.139.46 http://mpu.med-expert.com.ua/article/view/307347/298862 Ключові слова: немовлята, грудне вигодовування, прикорм, Baby-Led Weaning https://www.scopus.com/pages/publications/85198479066
- Таршина К.І., Шарікадзе О.В., Зубченко С.О. Особливості сенсибілізації харчовими алергенами дітей, які знаходились на BLW прикормі. Вісник Харківського національного університету імені Каразіна. Серія Медицина, 2025; 33(1(52)):48-58. DOI: https://doi.org/10.26565/2313-6693-2025-52-04. https://ukrmedsci.com/index.php/visnyk/article/view/138/132 Ключові слова: Baby-led weaning, види прикорму, сенсибілізація, харчова алергія, атопічний дерматит https://www.scopus.com/pages/publications/105004811692
- Таршина К.І., Шарікадзе О.В., Зубченко С.О. Асоціативні взаємозв’язки рівнів мікро- та мікронутрієнтів у дітей з атопічним дерматитом на BLW прикормі. Modern Pediatrics. Ukraine. 2025; 2(146): 20-25 DOI: 10.15574/SP.2025.2(146).2025 https://med-expert.com.ua/journals/wp-content/uploads/2025/06/05.pdf Ключові слова: baby-led weaning, атопічний дерматит, макронутрієнти, мікронутрієнти, діти Scopus https://www.scopus.com/pages/publications/105008275179
- Таршина К.І., Шарікадзе О.В., Зубченко С.О. Атопічний дерматит і введення в раціон дитини твердої їжі за методом BLW: чи існує асоціативний зв'язок? Праці Наукового товариства ім. Шевченка. Медичні науки. 2025; 1 (77): 1-9 DOI:https://doi.org/10.25040/ntsh DOI: https://doi.org/10.25040/ntsh2025.01.14 https://mspsss.org.ua/index.php/journal/article/view/1182/894 Ключові слова: Baby-led weaning, види підгодовування, прикорм, атопічний дерматит, харчова алергія Scopus https://www.scopus.com/pages/publications/105013592176

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U002928

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шарікадзе Олена Вікторівна

2. Olena V. Sharikadze

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7656-2307

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривопустов Сергій Петрович
2. Serhii P. Kryvopustov

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8561-0710

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Старець Олена Олександрівна
2. Olena O. Starets

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4918-5870

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацюра Оксана Іванівна
2. Oksana I. Matsyura

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2656-259X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державне некомерційне підприємство "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького"

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Літус Віктор Іванович
2. Viktor I. Litus

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1006-2489

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бекетова Галина Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бекетова Галина Володимирівна

Відповідальний за підготовку облікових документів Серьогіна Наталія Олексіївна

Реєстратор Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Тетяна Анатоліївна